

NATURA 2000-GEBIED: REGTE HEIDE & RIELS LAAG VERSLAG VELDBEZOEK 2017

Aanwezig namens Provincie: [REDACTED]
Aanwezig namens Terreinbeheerder: [REDACTED]
Overige aanwezigen: n.v.t.
Datum bezoek: 29-08-2017

Doel

In het kader van het jaarlijkse PAS Veldbezoek, zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het Programma Aanpak Stikstof, is een bezoek gebracht aan het Natura- 2000 gebied REGTE HEIDE & RIELS LAAG. Doel van dit bezoek was om door middel van visuele aspecten vast te stellen of de ontwikkeling van diverse stikstofgevoelige leefgebieden en habitattypen zich ontwikkeld in de richting die is beschreven in de gebiedsanalyse en zo nodig aan te geven waar risico's liggen. Dit bezoek dient als aanvulling op de andere monitoringsactiviteiten en is geen op zichzelf staande monitoring.

In de voorbereidingsfase is in overleg met de terreinbeheerder (Stichting Het Noordbrabants Landschap) besloten om de volgende locaties te bezoeken:

- 1 zwakgebufferd ven en trilvenen
- 2 droge heide- opbrengen steenmeel en/ of chopperen
- 3 droge heide - chopperen en steenmeel
- 4 stuifzandheide
- 5 oude kleinschalige akker
- 6 verdroogde heide
- 6b natte heide
- 7 heischrale bermen
- 8 heidecorridor
- 9 Halve maan ven
- 10 heide corridor en voormalig ven
- 11 Oude Leij
- 12 heischrale graslanden

Er zijn sinds het veldbezoek 2016 een aantal nieuwe maatregelen genomen, zoals behandeling van delen met steenmeel, een groot deel gaat ook in het najaar plaatsvinden.

Er zijn heide corridors gemaakt door het bos tussen het Halve Maanven en de vochtige heide en droge heide, en het Halve Maanven is verder vrijgesteld. Ook hier gaat op de opengemaakte delen nog behandeling met steenmeel plaatsvinden. De begroeiing wordt nog gedempt om het gebied verder te vernatten.

Op de overgang van de droge Heide naar het Riels Laags liggen schraallanden met een mooie gradiënt, die we in het kader van een Lifeproject verder willen verbeteren door gerichte maatregelen. Er is dus veel in ontwikkeling op de Regte Heide.

Daarnaast leggen we op 1 september ook een concept-beheerplan(actualisatie) voor aan onze beheercommissie, met een aantal vragen:

- Herstel van oude kleinschalige akkertjes.
- Extensieve jaarrondbeweiding met paarden in het Riels Laag met aanvullend maaibeheer. Daar waar zich hoogveen gaat ontwikkelen, willen we dat niet steeds verstoren door maaien met Wetlandtrack

-Evaluatie van gescheperde begrazing na 2,5 jaar inzet kudde in vegetatieperiode.

Afspraken uit 2016:

Aanbevelingen voor o.a. de monitoring van de PAS en het veldbezoek voor 2017:

- Nakijken of er een recente inmeting is van het bodemprofiel van de Oude Leij + duikers. Zo niet, dan alsnog laten inmeten door Brabantse Delta. --> Op de website van WBD staan enkele cijfers van hoofdwaterloop Oude Leij. Waarschijnlijk heeft waterschap meer info over zijwaterlopen. Wellicht is enige inmeting wenselijk van enkele waterlopen n.a.v. het ONNB status van aangrenzend agrarisch bedrijf. Lijkt voor de PAS op dit moment niet relevant.
- Waterkwaliteitsmonsters nemen op verschillende plekken in de beekdalvennen van de Oude Leij (voedingsstoffen, pH, doorzicht). --> wordt gedaan in opdracht van waterschap Brabantse Delta door Aquon. Meenemen in monitoring PAS/ N2000.
- Habitattypenkaart in het beekdal van de Oude Leij is noodzakelijk. --> is in 2017 gedaan
- Peilbuizen die door KWR gelegd zijn worden door vrijwilligers gemonitord. [REDACTED] heeft de metingen op papier. Het zou goed zijn als dit in de PI's wordt meegenomen. --> waterstanden worden opgenomen door Klaas Vermeulen van Verbelco. Wim heeft de beschikbare informatie opgestuurd naar de provincie.
- Volgende keer in juni/juli in de ZW-hoek van het gebied te gaan kijken (soorten van vochtig schraalland). Dan is ook meer bekend over het LIFE project. --> bezocht in 2017

Bijlage:

Bijlage 1: kaart met de locaties die zijn bezocht

Bijlage 2: foto's

Bevindingen

Onze bevindingen zijn (nummers verwijzen naar locaties op de kaart):

1 Zwakgebufferd ven en trilvenen. Ontwikkeling is goed. Soorten als moeraskartelbald en moerashertshooi waargenomen. Blaasjeskruid wordt minder. De venoevers worden jaarlijks gemaaid met de wetlandtrack (foto 1 en 2). Dit jaar zijn per abuis geen faunastroken uitgezet voor het maaien.

Er is afgelopen jaar veel wilgenopslag verwijderd. In de beheercommissie wordt besproken of in het noordelijke deel van het Riels Laag begrazing met paarden en Galloways kan worden ingezet ipv maai-beheer. Paarden eten meer houtige gewassen en maken latrines. Een risico hierbij is dat de dieren ligplekken zullen maken in de venoevers.

Het bestrijden van ganzen in de vennen blijft lastig. De WBE heeft wel een ontheffing, maar de beste methode lijkt eieren te schudden in het voorjaar.

Op de overgang naar de heide is de wens om heischrale graslanden te ontwikkelen waar nu soortenarme witbolgraslanden aanwezig zijn. Deze gronden worden nu nog begraaasd. Brabants Landschap zal bij wijze van proef op een aantal percelen gaan akkeren om fosfaat en stikstof te mobiliseren en eruit te halen. Tevens zal steenmeel worden toegevoegd voor de mineralenbalans.

2 droge heide- Beheer met gescheperde kudde werkt goed. Pijpestro wordt goed teruggedrongen. De pollen kort afgevreten en struikhei kiemt snel langs de randen (foto 3). Er is veel afstemming tussen beheerder en herder over begrazingsplan. De hele heide wordt als mozaïek beheerd, met bijvoorbeeld kleine stukjes maaien of plagen. Hierdoor ontstaat een gevarieerde vegetatie met struikhei in verschillende ouderdomsstadia. Naast struikheide wel weinig andere typische soorten. Hiervoor is het belangrijk dat mineralen worden aangevuld en plagsel of maaisel van doelvegetatie wordt opgebracht.

3 droge heide - chopperen en steenmeel. Experimenten met steenmeel opbrengen zijn nu in uitvoering (foto 4). Er worden verschillende combinaties geprobeerd van chopperen; chopperen en steenmeel opbrengen; chopperen, steenmeel en frezen. Ook wordt maaisel opgebracht.

4 stuifzandheide. Het habitatype H2310 Stuifzandheiden met struikhei zal met het veegbesluit verdwijnen uit dit Natura 2000 gebied. Het is afgewezen op grond van de ontstaanswijze van het duin:, dit gaat om een paraboolduin uit de ijstijd en niet uit een recente verstuing. Wellicht worden er toch wat open plekken gemaakt door stukjes te chopperen voor de fauna.

5 oude kleinschalige akker: op een aantal lokaties aan de rand van de heide worden kleinschalige akkertjes beheer. Hier zijn ook akkerkruiden ingezaaid (foto 5).

6 verdroogde heide. Veel delen van de heide kwalificeren nu niet als habitatype. Met name in de zomer zakt het grondwaterpeil te diep weg. Maatregelen voor beekherstel Poppelsche Leij en vermindering drainerende werking van de golfbaan staan pas voor de 2^e beheerplanperiode gepland. Recent is de Poefuin Goirle ikv de Omgevingsvisie gestart. Hierin wordt geprobeerd om de gebiedsontwikkeling integraal op te pakken voor een groter gebied.

6b natte heide

Plaggen gebeurd alleen nog kleinschalig op vochtig heide. Goede ervaring met mozaiekbeheer. Aantal lokaties met klokjesgentiaan gezien, geen eitjes gentiaanblauwtje gevonden (foto 6).

7 heischrale bermen ontwikkeld door bomen langs pad te kappen. Wordt komend jaar op nog een aantal lokaties gedaan.

8 De heidecorridors zijn afgelopen jaar opengekapt (foto 7). Hier was eerst overal uniform naaldbos aanwezig (foto 8) Er moeten nog enkele bomen en wat jonge opslag worden verwijderd. Een deel wordt nu al begraasd. Vervolgbeheer zal in mozaiekvorm zijn: deels stobben eruit, deels frezen, deels plaggen + maaisel opbrengen

9 Halve maan ven (foto 9). De oever van het ven is vrijgezet. Het ven staat nu droog, maar het is een droog jaar en waterafvoer was nodig voor uitvoering van de werkzaamheden. ER wordt geprobeerd om sloten deze winter nog af te dammen of te dempen.

Hier is uitbreiding van pioniervegetatie te verwachten. Zeker als de percelen ten zuiden van het Natura 2000 gebied kunnen worden omgevormd van landbouw naar natuur, waardoor hier ook sloten kunnen worden gedempt en er meer water in het ven komt. Deze percelen worden binnenkort getaxeerd. De landgoedeigenaar wil deze mogelijk met zelfrealisatie omvormen naar natuur.

10 Heide corridor en voormalig ven. Het grootste deel is nu opengekapt. Na afronding van de werkzaamheden kunnen de resterende sloten en de Halve Maanloop worden gedempt. Hierdoor zal het gebied nog natter worden en voormalig ven weer watervoerend.

11 Oude Leij: waterpeil staat extreem laag. Koeien zijn zelfs overgestoken (foto 10)

12 heischrale graslanden. Brabants Landschap werkt samen met Natuurpunt aan een LIFE+ aanvraag. Voor dit gebied wordt een plan ingediend voor ontwikkeling van heischaal grasland op 34 ha.

Conclusie

De ontwikkeling van de stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in het Natura 2000-gebied wijkt niet af van de verwachte ontwikkeling.

De bevindingen leiden tot het beeld dat er geen verontrustende zaken gesignaleerd zijn.

De volgende aanbevelingen voor o.a. de monitoring van de PAS en het veldbezoek voor komend jaar worden gedaan:

- Volgend jaar: vennen bezoeken, met name de zure vennen. Vraag is ook of deze niet als zwakgebufferde vennen benoemd moeten worden ipv zuur.
- Afspraken: andere karteringen van Brabants Landschap zijn beschikbaar via NWA

Dit verslag is vastgesteld door:

Dit verspreidingsplan is...

Handtekening

Namens:

Brabantse Landschap

(datum)

9 oktober 2017

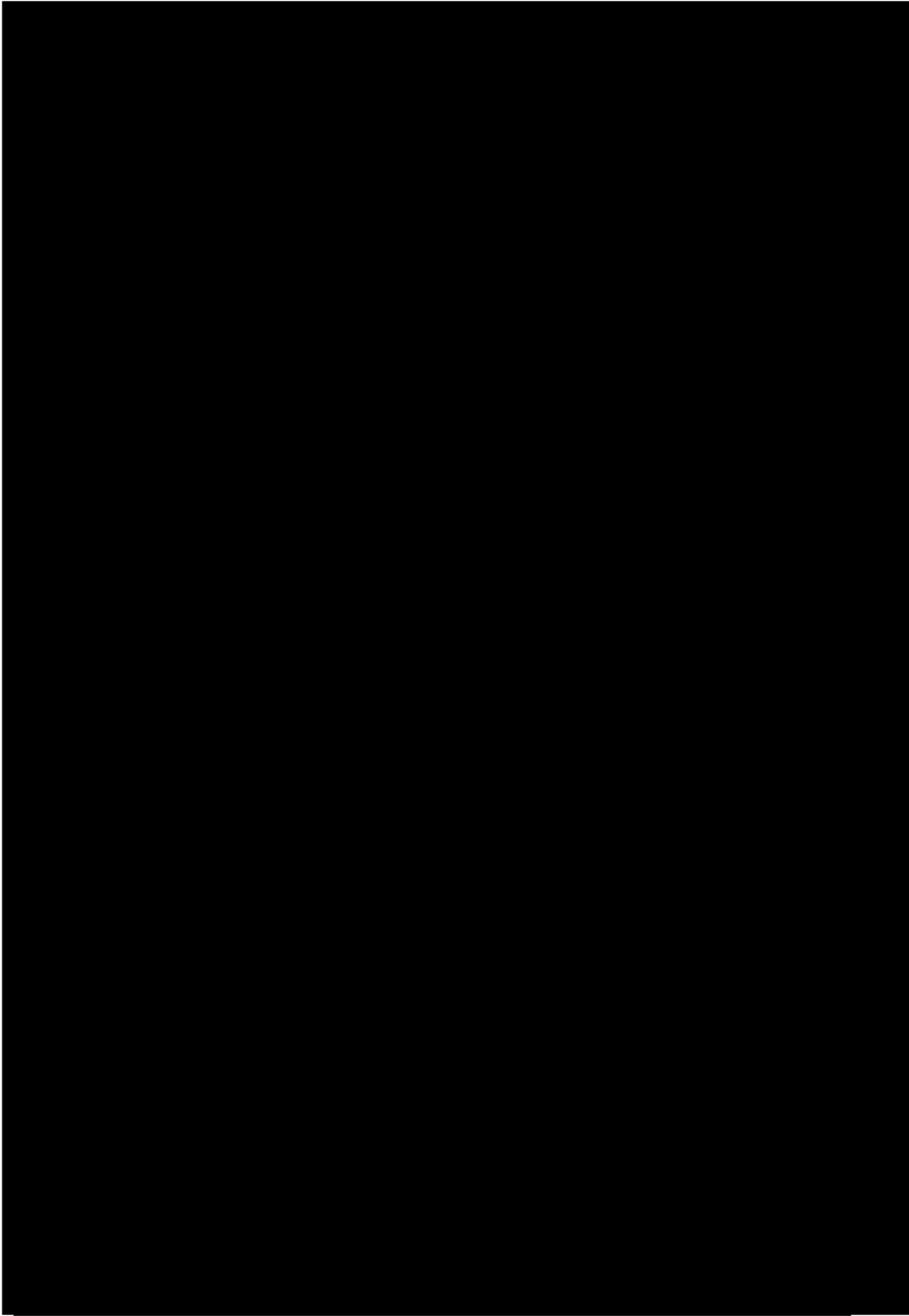

Namens:

Provincie Noord-Brabant

(datum)

9 oktober 2017

Bijlage 2: foto's

Foto 1: Net gemaaide vochtige heide

Foto 2: venoever

Foto 3: drukbegrazing van pijpestro, snel jonge plantjes struikhei

Foto 4: experiment steenmeel opbrengen na plaggen

Foto 5: akkerkruiden

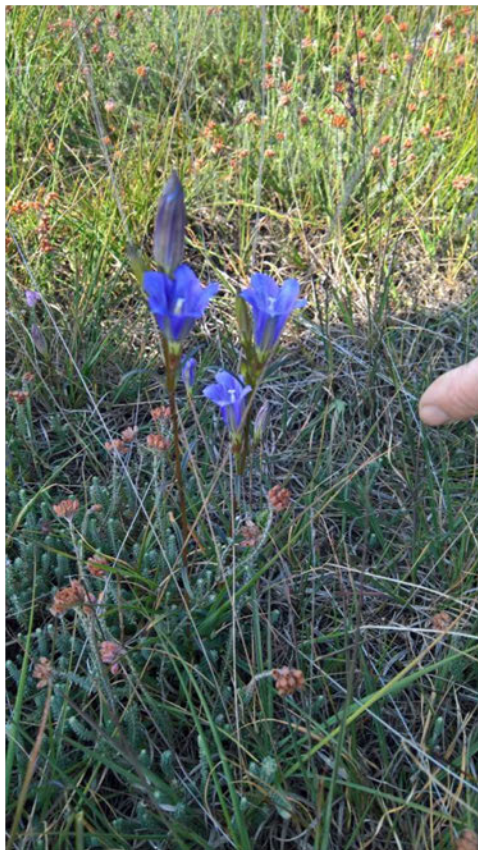

Foto 6: klokjesgentiaan

Foto 7: heide corridor

Foto 8: referentiebeeld van naaldbos op locatie heidecorridor

Foto 9: Halve maanven, staat nu grotendeels droog

Foto 10: Oude Leij